Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Rechtspraak en Geschilopl.

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Aanbieding Jaarverslag Rechtspraak 2025 aan Eerste en Tweede Kamer

Datum
10 mei 2026

Onze referentie
7552255

Aanleiding
Op 23 april jl. heeft de Raad voor de rechtspraak (hierna: Raad) het Jaarverslag Rechtspraak 2025 uitgebracht. Op basis van artikel 104 Wet op de rechterlijke organisatie wordt dit jaarverslag onverwijld aan beide Kamers van de Staten-Generaal gezonden. Sinds enkele jaren wordt met de aanbieding van het jaarverslag tevens een kabinetsreactie gegeven op de gesignaleerde knelpunten in het jaarverslag van de Rechtspraak en een update ten aan zien van het oplossen van eerder gesignaleerde knelpunten.

2. Geadviseerd besluit

- SJenV: U wordt geadviseerd in te stemmen met de aanbieding van het Jaarverslag aan de EK en TK met bijgaande brief. In de brief vallen de volgende knelpunten onder uw portefeuille (geel gearceerd in het document):
    - Rechtspraak in twee instanties (blz. 1-2);
    - Erfprocesrecht (blz. 4);
    - Vervaltermijnen in het arbeidsrecht (blz. 4-5, t.a.v Juridisch Loket);
    - Regelingen beloning curatoren, mentoren en bewindvoerders (blz. 5);
    - Capaciteitstekorten in de jeugdketen (blz. 6-7);
    - Registratie van non-binaire personen (blz. 7);
    - Draagmoederschap en hoogtechnologisch draagmoederschap (blz. 7);
    - Termijn herroeping adoptie en meerderjarigenadoptie (blz. 7-8);
    - Gezag (blz. 8);
    - Onduidelijkheden over de gedragsbeïnvloedende maatregel (blz. 8);
    - Weigeren gemachtigde (blz. 9).

- MAenM: U wordt geadviseerd in te stemmen met de onder uw portefeuille vallende passages in de begeleidende brief bij het jaarverslag. Voor uw huidige portefeuille relevant zijn de volgende passages (groen gearceerd in document):
    - Schets van activiteiten Raad en trends in wet- en regelgeving (blz. 1-2);
    - Beroepen niet tijdig beslissen (blz. 3);
    - Vreemdelingenrecht – werkwijze IND (blz. 3-4);

3. Kernpunten

- In de aanbiedingsbrief spreekt SJenV haar waardering uit voor het werk dat de medewerkers van de Rechtspraak in 2025 hebben verzet.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel Rechtspraak en Geschilopl.

Datum
10 mei 2026

Onze referentie
7552255

- De Raad staat in het jaarverslag nadrukkelijk stil bij de rol van de rechter en rechtspraak in de rechtstaat. De voorzitter roept hierbij op om in de spiegel te kijken. Verder spreekt de Raad de wens uit om de, door de Staatscommissie rechtsstaat geadviseerde, periodieke rechtsstaatdialoog ook in 2026 voort te zetten. De rechtsstaatdialoog 2026 zal plaatsvinden in september 2026, in de week van de Rechtstaat.
- De Raad benoemt in het jaarverslag ook trends in wets- en beleidsvoorstellen. Zo benoemt de Raad dat de kwaliteit van het wetgevingsproces onder druk staat, wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit en uitvoerbaarheid van wetgeving. In de reactie geeft SJenV aan deze zorgen serieus te nemen en er aandacht voor heeft gevraagd bij andere ministeries. Een andere trend die de Raad constateert en zorgen baart is de geconstateerde druk op rechtspraak in twee instanties. Hierbij meldt SJenV dat het ministerie van JenV momenteel een verkenning uitvoert naar de mogelijkheden om de procedures te versnellen met behoud van voldoende rechtsbescherming.
- Net als in de voorgaande jaarverslagen besteedt de Raad in het jaarverslag onder andere aandacht aan geconstateerde knelpunten in wetgeving en beleid. In bijgaande brief gaat SJenV, namens het kabinet, in op de wijze waarop de geconstateerde knelpunten worden opgepakt, de eventueel door de Raad aangedragen oplossingen en op de stand van zaken ten aanzien van de eerder geconstateerde knelpunten.
- De brief voor de Eerste Kamer is gelijk aan de aanbiedingsbrief voor de Tweede Kamer.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In de Tweede Kamer staan enkele knelpunten met name onder de aandacht:

- De onderwerpen met betrekking tot familierecht (met name registratie van non-binaire personen en draagmoederschap) betreffen politiek gevoelige zaken.

4.2 Afstemming

Binnen JenV liggen de knelpunten op het terrein van DRB, DWJZ, DGSenB en DGM. Ten aanzien van de knelpunten die op het terrein van andere ministeries liggen (EZ, VWS, SZW, BZK en FIN), heeft interdepartementale afstemming plaatsgevonden over de inhoudelijke reactie en is waar nodig de reactie bij die ministeries intern afgestemd.

Knelpunt	**Betrokken directies en ministeries**
Stikstof	Ministerie LVVN
Beroepen niet tijdig beslissen, met name in het vreemdelingenrecht	DWJZ, DRB, DGM
Vreemdelingenrecht – werkwijze IND	DGM
WOZ- en bpm-zaken	Ministerie Financiën
Erfprocesrecht	DWJZ, DRB
Vervaltermijnen in het arbeidsrecht	Ministerie SZW, DRB
Regeling beloning curatoren, mentoren en bewindvoerders	DRB
Diagnostiek ouders – verband met femicide en huiselijk geweld	DGSenB

Capaciteitstekorten in de jeugdketen	DGSenB
Registratie van non-binaire personen	DWJZ, DGSenB
Draagmoederschap	DWJZ, DGSenB
Hoogtechnologisch draagmoederschap	DWJZ, DGSenB
Termijn herroeping adoptie	DWJZ, DGSenB
Meerderjarigenadoptie	DWJZ, DGSenB
Gezag	DWJZ, DRB
Onduidelijkheden over de gedragsbeïnvloedende maatregel	DWJZ, DRB
Wijzigingen Postbesluit	Ministerie EZ
Weigeren gemachtigden binnen het belastingrecht en bestuursrecht	DRB
Maatwerkvoorziening opvang	Ministerie VWS, ministerie BZK
Tekort aan verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen.	Ministerie SZW

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel Rechtspraak en Geschilopl.

Datum
10 mei 2026

Onze referentie
7552255

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De overige informatie kan openbaar worden gemaakt.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief TK Jaarverslag van de Rechtspraak 2025
2. Aanbiedingsbrief EK Jaarverslag van de Rechtspraak 2025 (volgt na akkoord)
3. Jaarverslag Rechtspraak 2025